

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.			
Egy évre	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Fél évre	5	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	4
Egy óra	—	Egy óra	—
Egyösszam ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A magyar hadseregről.

„Mindenek felett önálló magyar nemzeti hadsereget követelünk, mert e nélkül Magyarország nem állam, hanem csak egy alárendelt osztrák tartomány.”

Az Ausztriával megkötött 1867. évi XII. t.-cikk a magyar hadsereget, mint a két állam (Ausztria és Magyarország) összes hadseregének kiegészítő részét egységes vezérlet, vezénylet és belserveszet tekintetében Ő felségének, mint alkotmányos magyar királynak hadursága alá helyezi. (1867. évi XII. t.-cz. 11. §.)

Ennek az 1867-iki kiegyezési törvénynek a magyar hadseregre s a magyar királynak a magyar hadsereghoz való viszonyára vonatkozó rendelkezését, szellemét és becsületes értelmezését a gyakorlati életben a legközségesebb osztrák száj iz és a legkézelfoghatóbb magyarellenes tuikapás okvetetlenkedésével hamisították meg. A való életben elsikkasztották a magyar hadsereget a magyar király hadügyi felségjogával együtt. Hadügyi tekintetben Ő felségének csakis mint osztrák császárnak vannak felségjogai, — mint magyar királynak ilyen felségjogai nincsenek.

A Szücs István nagy kalapja.

(Hajdutörténet.)

Amaz huszár Szücs István kaplár urnak fia az öreg Szücs István. Kedves nagyatyusnak hű szomszédja és ujságotvasgató társa. A fehér háza előtti ág-bogas eperfán magam is gyakorta eprésztem a pillangót kergető gyerek korban és mostan is százesztendőnél idősebb, iromba, virágos orrossal tisztelt meg emlékeztető gyanánt az öreg hajdu, ki így télviz idejében valami pompás és meleg ködmönben legénykedik, mely ködmönnek alighanem nemes hajdu szücs mester Takaró Ferencz uram és barátom varrogatta selyempihés virágait.

De nem is annyira a ködmönről, hanem inkább öreg Szücs István szomszédnak a nagy kalapjáról mondok valamit.

Azon nagy kalap nem mai szarmazásu. Midőn azt Szücs Istvánné asszony varrta, fiatal párok voltak mind a ketten. Akkor tájt a szalmakalap fonásnak és varrásnak sok hasznát élvezték a téli esteken a padka körül fonogató asszonynépek. A hajdu város ezen ezreket boldogító, virágzó háziiparát nem pusztították el az állami közpénzzel is segített magán üzerek gyári vállalatai . . .

Pedig a kiegyezési törvény szerint Magyarország és Ausztria a paritás (teljes egyenjogúság) elve szerint egymás mellé rendelt két állam, melyek egymással *personalis unio*-ban élnek. Mindenik állam csakis saját törvényei szerint kormányozható. És ez a valóságban mind egy utolsó betűig valótlan. Ő felsége, mint alkotmányos magyar király, a hadsereg előtt teljesen ismeretlen. Ő felségének, mint magyar királynak, mint „legelső magyar embernek” a nyelvén, tudniillik a magyar nyelven, nem beszélhet ott hivatalosan senki.

Nem ismerik a hadseregben Ő felségének a magyar alkotmányos királynak *háromszinű* lobogóját sem, ezt az ezer meg ezer diadalmas csaták szentséges jelvényét.

Nem ismerik a hadseregben a magyar királynak világverő multját, diadalmas tetteit, a miket magyar szellemenben, magyar nyelven és háromszinű magyar zászlók alatt vésett halhatatlan betűkkel a világtörténelem aranykönyvébe — a magyar király.

E helyett közismert dolog, hogy a „magyar hadsereg”-nek kizárólagos legtöbb hadura az osztrák császár, kizárólagos hivatalos nyelve az *oszt*-

r á k n é m e t, kizárólagos jelvénye a *f e k e t e s á r g a* (—z már nem is császári szín, hanem egyszerűen osztrák szín), kizárólagos hivatalos „Miatyánkja” pedig a hirhedt „*G o t t e r h a l t e*”, Ausztriának és az osztrák császárnak van tehát hadserege, de Magyarországnak és a magyar királynak nincs. Épen azért e hadseregben a magyar király nevében, parancsára, és szellemében soha sem történhetik semmi!

Mikor ezelőtt 3—4 évvel a hadsereg osztrák nyelve és szelleme s a magyar király hadügyi felségjogainak elsikkasztása miatt, különösen magyar embernek anyanyelve használatáért katonáéknál kurta vasra veretése és börtönbe záratása miatt felszólaltam: „Feszítsd meg”-et kiáltottak reám a hőselekü, bölcs hazafiak.

Ma már kezdik belátni, hogy a nem létező magyar hadsereg hiányát nem lehet többé politikai üldözésekkel és közjogi hangzatos szólamokkal pótolni. Kezdi belátni, hogy sem a magyar állam suverenitása, sem a magyar király hadursága nem veszi annak semmi hasznát, ha a magyar államférfiak közjogi dajkamesékekkel alapítanak és tartanak fenn az országban magyar

Hajh, hajh! Ebben a szörnyű bölcs és okos világban így rongyosodik a nép és az egyes így gyapjasodik a köznek a rovására.

Nos hát az öreg Szücs István nagy kalapja is ilyen házilig fonott, házilig varrott szalmakalap volt. Olyan széles, sátor nagy karimát remekelt ennek az asszony, a Szücsné asszony, hogy forrónapos aratás közben Szücs István szomszédnak arszát, vállát, egész felső testét hús árnyékkal takarta. Bizony ilyen sátornagy karimás kalap nem volt még másik a széles nánási hajduhatáron.

Özvegy Kántor Gáborné buzáját takarta Szücs István jeles nevezetű öreg Girus Mihály emberséges hajdu szomszédjával. És akkor még sarlóval takarták a buzát. Az Urunk különös kegyelme oly szépen kimélte a Szücs Istvánék takarását, hogy míg az özvegy asszony buzáját takarták, nem zuditott borulatot az égre a Micsky zugja felől. Pedig az a Micsky zugja arról volt az öregek között híres, midőn onnét felhők repültek az égre, rendesen széles, esős vihar támadt akkor.

Csakugyan Micsky zugának is azért nevezték el azon tájat, melynek irányában ma nap a Vicskös szélre épült nemzetes Takács István uram nyárfás tanyája fekszik, mert az ezen zugból támadt hirtelen vihar jeges

förgeteggel zudulván a pusztára, nagyobb részt dögre verte a Micsky juhász virágos mezt, kövér réti füvet majszoló nyáját; minek fölötti buskeservében Micsky juhász pedig a nyárfára akasztotta magát. A pusztult nyájnak ekkéntpusztult el a pásztora is.

Odaelő történetek ilyen különös esetek. Vidáman szusszantottak tehát fel Szücs István és öreg Girus Mihály szomszédok, midőn az özvegy asszony buzáját úgy keresztbe rakták, hogy a balszerencsés Micsky zugja felől borulat nem támadt feléjük. Az ilyen vihar ellen kis oltalmat nyújtott volna Szücs Istvánnak a sátornagy karimájú szalma kalapja, de mely alól ravasz módon sunyogott a nyári napra, mely mig sugárral az öreg Girus Mihályt rákvörösre perzselte, a Szücs István orcájához, tarkójához nem férközhetett, hiába kerülgette a hulló kövér kalászos buza szálak között.

Öreg Girus Mihály irigyelte is ezt a kalapot . . . Midőn pedig, a takarást végeztén, hazafelé ballagtak szombatnapi alkonyatkor a nánási sugátorony irányába, Szücs Istvánnak a hátára volt akasztva a nagy kalap. A hány takaró a dülönton menet ezt a nagy kalapot látta, mindnyája csodálta azt.

Nánáson még ilyen széles karimás kalap nem volt divatban. És dicsérték is a Szücs István kalapját.

hadsereget, még pedig osztrák szellemenben, osztrák hivatalos nyelvvel, osztrák jelvényekkel és lobogókkal, a bécsi osztrák udvari hadi tanács és osztrák hadügyminiszter kormányzata és felsőbb parancsnoksága alatt. Ez egy valódi magyar közjogi vaskarika — fából.

Ha Magyarország egyenjogú Ausztriával, akkor a magyar király Ő felségének is egyenjogúnak kell lenni az osztrák császár Ő felségével. A magyar királyi hadsereg létjogosultsága épenugy következik a paritás elvéből, mint az osztrák császári hadseregé.

Ha van józan elvek szerint — magyar trónörökösödési törvény (helytelenül ugynevezett „pragmatika szankció”) — akkor a magyar trónnal a magyar királynak, magyar királyi hadsereg feletti hadurságot is örökölnie kell; mert olyan szuverén fejedelmi még sohasem volt a világon, a kinek hadserege ne lett volna, de önálló ország még kevésbé. Öngyilkossággal határos tehát ezen nemzeti jogunkat olyan könnyen hagyni és osztrák prédának oda dobni. Szolgásgunk szégyenkövét ez képezi.

Dr. Király Péter.

A tanítók nyugdíja.

Wlassics Gyula közoktatásügy miniszter az 1801. évi XLIII. t. c. 15. §-ának rendelkezése következtében a tanítók nyugdíj- és gyámalapjának 1902. évi mérlegét a képviselőház elé terjesztette.

Jelentésében megemlíti a miniszter, hogy már az 1891. évi mérleg benyújtásakor kétélyek merültek fel arra nézve, hogy a népoktatási intézmény rohamos fejlődésé-

vel elegendők lesznek-e a mérlegbe felvett fedezeti források a szükséglet kielégítésére. Ezért rendelte el a törvény, hogy 10 év után új matematikai mérleg készíttessék. A most, a legelső szakfériak közreműködésével összeállított mérleg a 10 év előtti kétélyeket igazolta, — s bizonyos, hogy egykét év múlva a fedezeti források nem eléghetők ki a jövő fokozottabb szükségleteit.

Ennek oka pedig az, hogy 10 év alatt a népoktatási intézmény jelentékeny lendületet vett, de egyúttal a tanítók fizetése is emelkedett. A 10 év előtti mérleg ezekkel kevesebb tanítót sokkal csekélyebb fizetéssel vett számításba.

A mérlegben számításba vett hiány ma még tényleg nem áll fenn, s csak a jövőben beálló szükségletekkel szemben fog mutatkozni, s ma még a 10 év 10,675.843 korona 74 fillér felesleget mutat.

A mai felesleg oka pedig az, hogy 1891 óta a bevételek emelkedtek az új nyugdíjtörvény rendelkezései alapján, a terhek pedig, tekintve, hogy a szolgálati év 1870-től számít, csak 1901-től kezdtek nagyobb arányban terhelni az alapot.

Az 1892. óta kétezerrel szaporodott tanítói létszám csak bevételt hozott az alapnak, nyugdíjterhel nem merült fel, mert ezek a tanítók 10 évi szolgálatukat csak 1902-ben töltötték be.

De éppen ez a túlszaporodás teremti majd a hiányt, annyival inkább, mert a szaporodás a férfitanítókra esik, akik után még özvegyi nyugdíj is jár.

Már az 1891. évi mérleg jelezte ezt, s éppen ennek fedezésére vétetett fel a tanulók 30 filléres járuléka, mint új jövedelmi forrás. Ez a forrás azonban nem vált be s bár a mérlegbe fel van véve, de mint a tankötelezettséget zsidbasztó és ellenszenves jövedelmi forrás törlendő és mással pótlendő.

A jövőben beálló hiány fedezésére szükséges, hogy a kormány egy javaslatot terjesszen elő, mely a nyugdíjintézményt a népoktatási ügy fokozatos fejlődésével összhangba hozza.

Wlassics érintkezésbe is lépett e cél-

Tréfára mindég szor volt Szücs István. Most is hát, mit ki nem gondolt? Nagy komolyan mondotta.

— Szip a kalap! Szip! Csakhogynem lesz tartós . . .

— Már mért ne tartana? Tudakolták a takarók.

Szücs István kaesintott a szemével.

— Sora van annak . . . Girus Mihály bátyám itt la a mondhatója . . . Ő kelme szokta használni. A holdvilágon mindig ebben tánczol és úgy lesi a tarlón az árnyékát, hát hogyne nyüne el ez a kalap..

Miadnyájan jóizüt nevettek a hajduk. Valami kegyetlen tréfásnak tetszett, hogy az a nagyfejű öreg hajdu, az öreg Girus Mihály miként tánczolgat a sátorkarimás kalapban és miként lesi a kalap alól, a holdvilágtól ragyogós mezőn, az ű mókus módjára furesán mozgó árnyékát . . . A mi nem is utolsó volt volna, mert mint mondtam, nagyfejű, borzas hajdu volt a jó öreg Girus Mihály, kinek azonban pötyögősön esett a Szücs István tréfája. Borzolgatta a szemöldökét, a bajuszát és midőn a végzett munkaután vidamkedvű takarók inderkedtek vele, dűnnyögött.

— No megájj Pista! . . . Ezt ne felejtst Pista!

Dehogy is felejtette volna el ezt Szücs István (nem azért volt hajdu!) és bármennyire is ragaszkodott dolgos kenyeres paj-

tásához, öreg Girus Mihály szomszédhoz, vacsora közben még özvegy Kántor Gáborné asszonyomnak és szép magyar házaneének is tréfálkodva szóvá tette, hogy „éjfélekn idején, holdvilágnál, miként szokott tánczolgatni a kalapban öreg Girus Mihály, nézegetve furesán mozgó árnyékát.

Füstölt disznó husos, savanya kaszásleves, de meg frissen sült turós béles volt a vacsora és miközben így mulatoztak a takarók és a háznepek a Girus Mihály tánczán, nagy dohogva állott fel Girus Mihály és mintegy félre dolgára fordult ki a pitvarból az öreg. Pedig az ólhoz loholt nagy ravaszul. Ott volt a takarók holmija lerakva. Ott fehérlett a Szücs István sátorkarimás kalapja is. Öreg Girus Mihálynak nem kellett ennél több. Mikorra Szücs István térült, a vén kujon Girus Mihály a bicskájával ciklizuklisra csipkézte körül a csodaszéles kalap karimát.

Most meg már Girus Mihály és a háznép nevette Szücs Istvánt . . .

Fáj a lelmem, hogy ma már nem tud így nevetni, nem szok' így tréfálkozni az arva magyar népem; mert a régibb idők egyszerű, gyermekded kedélye, elégedettségé pusztul és napról-napra szomorítóbban keseredik, rongyosodik a magyar.

Ifjabb Móríc Pál.

ból a pénzügyminiszterrel, ám osztja ő is előbbinek azt a felfogását, hogy míg a tanítói fizetések és nyugdíjtörvény revíziójának kérdése megoldva nem lesz, addig az új fizetéseknek a nyugdíjalapra való kihatása sem lehet bírálat tárgya, de addig tervezet sem készíthető.

Az alap tiszta vagyona 1901. év végén: 29.137.714 korona 20 fillér volt.

Debreczen város jelentékenyebb lakott helyei.

(Történelmi adatok.)

Összegyűjtötte: Zoltai Lajos.

II.

1. Sétakert. Népeisége 16.

2. Sestakert. N. 72. Mindkettő a múlt század első felében alakult. Emézt az 1820-as években, amézt 1842-ben osztották ki.

3. Ujkert. N. 194.

4. Libakert. N. 161.

5. Vénkert, N. 129. 1671 és 1695-ben alakulhatott, amikor a tanács a Csemetén (a mai Mester-utcán) kívül kerti földet kiosztását rendeli el. Valamelyik határozat vonatkozhatik a szomszédos Csige kertre is. Ugyaníttent volt a XVII. század jegyzőkönyveiben is többször előforduló Szent Mihály dombja vagy hegye. (Valószínű, hogy erre felé vezetett Szent Mihály utcája is; talán a XVI. század előtt épen Csemete utcát hívták így. Ezen az utcán állott ez esetben a Bunyitay által említett Szent Mihály kápolnája. Kétségtől, hogy Szent Mihály utcája kelet nyugoti irányban haladt. (1597 jkv. 315 l.) A mostani hatvan-utcai temető megnyitása előtt (1700) pedig ezen belől másik régi temető feküdt. A Csemetén kívül lévő kerteket később 1690 után mesterutcai kerteknek nevezték. A Vénkert név a túlnan levő Ujkert beültetése után jött használatba.

6.)*

7.

8.

9. Csige kert. N. 310. Töszomszédságában van a Honvédtemető, melyben az 1849. aug. 2-án elesett honvédek nyugosznak. Hamvaik fölött haldokló orosziant ábrázoló emlékkövel. L. még Vénkert név alatt is.

10. Köntöskert. N. 151. A Köntös (Szücs István szerint eredetileg Kiöntés) hidjánál fekvő kertek mar a XVII. századbeli jegyzőkönyvek által említettnek.

11. Hatvanutcai kert. N. 85. 1695-ben a hatvanutcai kapun kívüli szérűskertekből csinált szőlős kertek taxa alá vétetnek. A XVII. században gyakran emlegetik a Villangót, mely mint szőlőföld a hatvan-utcai kapun kívül feküdt.

12. Turáskert. N. 49.

13. Tóczóskert. N. 418. 1575-ben említi az akkori jegyzőkönyv, hogy a Tóczó tava melletti kertben levő szőlőjének Szabó György részére lett eladását Kun György özvegye, Kata urnó bevallja. Tehát ugyancsak régi szőlőtelepítés. E kert által két oldalról határolva fekszik a Kenderátó nevű majorsági föld, mely hajdan vizállás lévén, kenderáztatásra használtatott. A Tóczó folyása épen úgy mint a Kondorosa régi háborus időkben gyakran szerepel a város jegyzőkönyveinek lapjain. Császári, királyi, fejedelmi avagy szultáni hadak valahányszor nagyobb számmal érkeztek

*) Az üres számok alá kevésbé fontos vagy egészen újabb keletű telepek, helyek tartoznak. Ezért az ilyeneket mellőzöm.

Debreczen alá hol a Toczó, hol a Kondoros vizénél ütöttek táborát.

14. Széchenyi kert. N. 133. Már a XVII. században is előfordul, „a német uczai kis ajtó előtt levő kertek” neve alatt.

15. Honvédlóvassági lakatánya. N. 2. A külső vasártéri kőszátrak helyén, kis részben ezek átalakításával épült 1892—93.

16. Vasártéri vasuti állomás. N. 20. A m. a. v. állomásából peage vonallal kiinduló debreczen—h. nánás—büdszentmihályi és a debreczen—f. abonyi helyi érdekű vasutak kiágazási állomása. — A külső vasártér területén. Megnyitlt 1884. okt. 3. és 1891. aug. 5.

17. Postakert. N. 154. Méliusz Péter püspöknek özvegye, Erzsébet asszony Sz. Miklós utca végén lévő szőlőjét testvére ellen 100 frt adósságért letiltja 1573-ban. E szőlő a mostani Postakertben feküdhett. A XIX. század első felében Koskertnek hívták.

18. Salétromlakatánya. N. 14. A salétrom termelés monopoliumát bíró De. Pauli család 1783-ban e helyen állította fel a salétromtisztító telepet, mely 1854-ig működött. Innen kapta a nevét.

19.

20. Vargakert. N. 564. A Vargakert elnevezés már az 1635. évi jegyzőkönyvben is előfordul.

21. M. á. v. pályaudvara (Fűtőház teleppel.) N. 80. 1857. nov. 23-án adott át a forgalomnak a tiszavidéki vasutak szolnok—debreczeni vonala; 1859. máj. 24-én a debreczen—miskolci vonal; az északi keleti vasutak debreczen—nagykárolyi vonal-része 1871. szept. 26-án. Az ugyaninnen kiágazó debreczen—h. nánási h. é. vasut 1884. okt. 3. a debreczen—f. Abonyi 1891. aug. 5. és debreczen—n. léta—derecskei 1895-ben nyit meg

Az új fűtőház telep, a debreczen-féhertemplomi állami ut vasuti feljárója (viaduct) a személyfölvételi épület, teheraru raktárak, 1896—1903. között épültek.

22. Tégláskert. N. 379. 1671-ben osztottak ki a téglavermeknél levő földeket. Innen Tégláskert a neve.

23.

24. Boldogfalvai kert. N. 82. Az egykor virágzó Boldogfalva helység nevét tartja fenn. Csak hogy Boldogfalvát az Árpádok korában Tornának hívták. Akkor e község a Miskócz nemzetség öröksége. A Miskócz nemzetségbeli Tornának özvegyétől fogadott fia, a Hunt Pázmán egyik öse kapta. 1289-ben pedig ennek fia Derzs. Debreczen birtokosának Rafain bannak adta el, akitől Rafain bán unoka öcsese Debreczeni Dózsa, később nádor öröklé. Tornát már ekkor is, Debreczennél, mint külsőb a házzal, úgy összenőtt helységnek írják. Torna néven utoljára 1405-ben fordul elő, amikor András plebános igazolja, hogy Dózsa nádor unokái 1366-ban, Torna határán egy darab erdőt aományoztak a debreczeni Sz. András templomnak. A XV. században a Dózsák magban szakadása után a leányági rokonok osztottak rajta. E században az olnodi Czudar, Rozgonyi, Rimaszécsi, Szentpéterszegi, Szakolyi, Tornai családok tüntek fel birtokosaiul. Ez utóbbiakról, kikben Debreczeni Kata leánya Czudar Zsuzsanna révén, Dózsa nádor vére folyt, — 1476-an Mátyás király anyja Szilágyi Erzsébet vásárolta meg. Ő róla pedig Corvin János hercegre szállt. 1508-ban Uhlászló Thelegdi Istvan erdélyi vajdának adományozta. A biharmegyei dicális összeírás 1552-ban 28¹/₂ portát, a szolnoki szandsák fejadó deftere pedig 1572-ben 30 házat és templomot talált benne. 1570-ben a két

Thelegdi testvér, az erősen kálvinista Miklós és a pápista Mihály perelnek felette. — 1609-ben kezdődik az a felszázados viszálykodás a hatalmas Debreczen és a kis Boldogfalva között, a mely elvégre is a győnebb fél legyőzetésével végződött. Debreczen már 1609-ben zálogba veszi e község egy részét a Tarkányiaktól, miáltal a községbeli jobbágyok közül többen függő viszonyba kerültek a debreczeni tanácsossal. Később a város az összes földesuri jogokat megszerzi a Madocsányiaktól, Bánffyaktól. A boldogfalvai mesteremberek pedig az erősebb Debreczeni czéhek mellett nem tudnak boldogulni. Ugy hogy 1657-ben már azt jelenti a debreczeni notárius: Bódogfalva magától elpusztult. Lakosai inkább az utolsó szálíg beköltöztek Debreczenbe. Ezt megelőzőleg gyakran találkozunk Külső- és Belső Bódogfalva elnevezéssel is. Amaz önálló helység volt; emez Debreczen város déli része, amelyet vicus Boldogfalvának (Bódogfalva utcának) is neveztek. Csak hogy ez az elnevezés sem tartotta magát tovább 1690-nél. A sárándi ref. egyház egy régi urasztali ezüst poharat őriz, amelyen Külső Bódogfalva neve és az 1542. évszám van felvésvé. E pohár kétségtelenül Bódogfalváról került Sárandra.

25. Kertészeti egyesület telepe.

(Folyt. köv.)

Debreczeni kistükör.

(Király Gyula tanácsnok.)

A gazdasági ügyeknek a vezetője. Törzsökös kálvinista czivisember, noha czimeres levelet is rejteget otthon az öreg ládafiókjában.

Ázsiai nemzetségünk tulajdonságai nem indultak Király szenátor-nál romlásba, például, a mi a keleti kényelem szeretet illeti. . . Mindamellert rovásra ez sem irható nála, mert ez magyar tulajdonság; de meg a mi a gazdasági szakot illeti, abban Király Gyula kitünően otthon van és mikor a czifra ménesre, a világhires ötlovakra tekint, az ő tekintetétől csakugyan hízik a jószág.

Flegma dolgában még az angolokon is tultesz. Tapasztaltuk ezt az essexi gazdák itt jártakor. Lassubb mozdulatu, hidegebb tekintetü, kevesebb szavu gazda már közöttük sem igen került, mint a mi városunk első gazdája. Pedig ez a fagyos kéreg csak látszólagos. Böven takar gavalléri szép tulajdonságokat is. Mert midőn az angol gazdákkal és vendégekkel rakott külön vonatot addig nem akarta a Hortobágnak utnak indittatni az óvatos Bóczán Elemér főnök: mig a külön vonat díját le nem szurja valaki, hát ekkor a mi angolunk illetőleg gazdasági szenátorunk további szó nélkül nyult a belső zsebébe, tökéletes angol hidegvérrel és álmoossággal szurta ki a külön vonat jövés-menési díját. . . , melyhez, a vendéglátó földmivelésügyi miniszterium lassúsága folytán, csak hónapok mulva juthatott hozzá. . . . Akkor sem mosolygott valami élénkebben. . .

A tanácsnoki székbe már har-

madszor ültette a közbizalom. Mivel még legszebb korabeli szakember, tevékenységétől, képességeitől sokat várhat a nemes város, ha van a ki jó magyar tulajdonságait tette szuttyon-gatja. . .

Szabad Hajdu.

Közösvám.

Vámterület, közös vámterület,
Mikor lesz már önálló belőled?
Mikor leszel már magad gazdája
Magyaroknak elnyomott hazája. . .

Ha nem örzöd jóléted tehenét,
Rosz szomszédok elfejik a tejét,
Neked pedig — mint már szokás nálad —
Az éhségtől felkopik az állad.

Hej! „közösvám”, kövér fejős tehen!
De sok osztrák hizott meg a tején.
De sok magyar kapja a kenyerét:
A mért tartja e tehen kötelét.

Hát mit ér a fejős tehen nekünk,
Hogy ha tejet mi mégsem ehetünk;
Mert az osztrák szüri el a fölét
S a magyar csak vakarja a fejét.

Ej! gyávaság! magyar ne hagyj magad!
Szakítsd ki a járomból a nyakad,
S társadnak — ki veled közösködött —
Vágd fejéhez a tejes köcsögöt!

(Debreczen.)

Mészár László.

NAPI HIREK.

Csendőr kerületi székhely Debreczenben.

Nagy csalódás éri azokat, kik a polgármester választás után szélteben rebesgették, megfeneklik Debreczen előrehaladása, fejlődése; mert ellenzéki polgármestert választottunk. Mert a dühöngő kormány nemcsak a meglevő szervezéseit vonja el tőlünk, de a városért többé nem tesz semmit. Most ime ezekre a nevetséges, éretlen, oktondi híresztelésekre maga a kormány czáfol rá, mely utóvégre mégis nem a helybeli keseredett és bukott politikusok gusztusa szerint, de az országos nagy érdekek szerint köteles irányítani cselekvéseit. Az országos érdek, vagy vidéknek az érdeke teszi szükségessé a debreczeni csendőr kerület létesítését, tehát a kormány létesíteni is fogja azt és pedig nihetőleg már a jövő évben. Ugyanis a képviselőház tegnap tárgyalta és el is fogadta azt a törvényjavaslatot, mely 3 ujonnan szervezendő csendőrkerület létesítését mondja ki. A törvényjavaslat szerint az egyik kerület székhelyének Debreczen van kiszemelve. És már a jövő évben szervezik Debreczenben a csendőrkerületet, midőn is csendőrezredes és teljes tisztikar nagyszámu legénységgel, költözik Debreczenbe. Ugyanekkor a kormány a parancsnok-

ságnak nagyszabásu palotát is épített. A város forgalma és jelentősége, a messze vidéket felölelő kapcsolai tehát ismét növekednek egy nagy jelentőségű szervezettel.

A zenede szombati hangversenye

irant nagy az érdeklődés, a mi egyrészt a cél nemes voltának, másfelől a kilátásba helyezett szellemi élvezeteknek tudható be. Most, hogy a tanárok művészi előadását hallgatni alkalmunk leendő, némi kárpótlást nyerünk a mult idények szép hangversenyeinek elmaradásáért; mert ezuttal városunk leghivatottabb zenei erői, köztük a valóban művészi ihlettségű, fiatal Laub tanárral, lépnek ki a versenyre. A hangversenyt táncmulatság követi. Erre az alkalomra a zenede pompás helyiségei célirányos beosztást nyernek. A ruhatár a jól fűthető lépcsőházban nyer elhelyezést; az emeleti termek két óriását a tánczoló foglalták el, míg a többi helyiségek megoszlanak a cukrászda, buffet, dohányzó és társalgási célok szolgálatára.

A rendezőség ezrével küldte szét meghívóit, de kijelenti, hogy a ki ilyet, esetleges kezelési tévedés folytán nem kapott volna. azzal készséggel szolgál. A hangversenyt a tanári kar segélyalapja javára rendezik. Kezdeté folyó 1903. évi január hó 17-én szombaton este 7 órakor. Műsora a következő: 1. Volkmann Gobbi 21. mű. Visegrád. Két zongorán előadják: Werlin Sándorné urnő és Laub István ur zenedei tanárok. 2. Seifert S. Dal. szöveg nélkül. Adagio. Popper D. Vito — spanyol-táncz. Gordonkán előadja: Füredi Samu ur, zenedei tanár, zongorán kíséri: Füredi Südfeld Paula urnő. 3. Chopin Fr. Ballada As dur. Zongorán előadja Laub István ur. 4. Abt. F. 137. mű. 2. sz. Jó éjt kedves gyermekem... Mulder R. 45. mű. Staccato polka. Zongorakíséret mellett éneklé Bognár Mathild urnő. 5. Szendy A. Magyar rhapsodia. Zongorán előadja Laub István ur. — Előadás alatt az ajtók zárva maradnak. — Jegyeket előre válthatni zenedei pénztáros Tóth Béla ur gyógyosztárán és este a pénztárnál. — Helyárak: Számozott ülőhely a 4. első sorban 4 kor., a többi sorokban 3 kor. Állóhely 2 korona. A hangverseny bevégeztével táncmulatság. Hideg etelekről és italokról Hauer Bertalan vendéglős gondoskodik.

A debreczeni gör. kath. egyház főgondnoka.

A debreczeni magyar ajku görög katolikusoknál főgondnok választás volt. Arra érdemes egyház tagot választottak meg, aki az egyházért sokat faradozik. Az egyház főgondnokául Czili Mihály (Kossuth-u. 14.) polgártársunkat választották.

Egy vörössapkás 11 zászlóaljbeli honvéd halála.

Folyó hó 11-én helyözték örök nyugalomra Nagy-Enyeden Varró Gerő 48-as honvéd, földbirtokos és Alsófehérmegyei törvényhatósági bizottságnak tagját, a város és vármegye intelligenciájának rendkívüli részvéte mellett. A megboldogult, ki régi előkelő családból származott, a Bethlen kollégiumban végezte tanulmányait, s Maros-Vásárhelyen a Cancelláriánál való gyakornokoskodása alatt érte a szabadság harc első híre, melynek hatása alatt azonnal be-

lépett a honvédség kötelékébe. A szabad ságharcot a híres vörös sipkasok XI. ik zászlóalja 6 ik századában halált megvető hősiességgel küzdötte végig, 33 ütközetben vevén részt, miglen Világosnál ő is letette a fegyvert. Századának legkitünőbb lövője, bajtársainak legönzetlenebb jóakarója, mindig és mindenben leghivebb támogatója volt. A szabadságharc lezajlása után erdélyi birtokán gazdálkodott családjának és a közjónak szentelve életét.

Állat védelem Debreczenben.

Eddig csak a jövő zenéje volt ez is. Utton-utfélen tárgyalták a löcsvéggel a szegény igahuzó gebéket. Most már az állatkinzások megakadályozására is lesz zond; mert amint illetékes helyről értesülünk, a városi tanács egy nagyon humánus és feltétlen dicséretet érdemlő szabályrendeletet fog a közel jövőben alkotni. Az állatok kinzását szabályrendeletileg akarja megakadályozni. Mielőtt a szabályzat elkészítéséhez fogna, természetesen ismerni óhajtja a társtörvényhatóságoknak már meglevő, ilyen irányú szabályrendeletét, Kovács József polgármester átiratban kérte meg a társtörvényhatóságokat ennek beküldésére. Ha a szabályrendeletek megérkeznek, a tanács hozzá fog az előkészítés munkájához.

Kinevezés.

Papp János városi buzgó irnok kineveztetett az ungvölgyi vasúthoz Percsenybe Ungmegyébe vasuti állomási felvigyázó gyakornoknak.

Huszonötéztendeig a vármegye szolgálatában.

Nemes Hajduvármegye házának egyik legrokonszenvesebb tisztviselője, csokalyi Fényes Gyula árvaszéki iktató kiadó most tölti be a 25-dik esztendő fordulónapját annak, hogy Hajduvármegye szolgálatába felesküdt. Akkor még fiatal vármegye volt az ősi hajdu kerületből és a kapcsolt részekből kerekített Hajduvármegye és az urban boldogult tekintetes, vitézli Wespri Gáspár ur volt a vármegye alispánja. A Wespri Gáspár alispán előtt fogadott esküjét a különféle változásokban gazdag 25 esztendő alatt hiven tartotta be az ezüsthaju csokalyi Fényes Gyula, kinek a hivatalba lépése óta már a harmadik főispánja, a második alispánja, a negyedik árvaszéki elnöke változott, illetőleg van a vármegyének. Az ezüst haju csokalyi Gyulát, a baráti körben kedves nevű „Fényes huszárt“, emléjük, hogy az újabb okvetetlen és bürokratikus egyszerűsítések terhei sem fogják megviselni, sőt, hiszük, az ő derűs, fiatal lelkiületével még sokáig, igen sokáig fogja szeretett vármegyéjét odaadó lelkiismeretességgel szolgálni. Csokalyi Fényes Gyulát, az ezüst haju Fényes huszárt, vármegyénknek ezen népszerű, kedves tisztviselőjét, bizonyosan számosan üdvözlik ezen alkalomból az ő hétvármegyére kiterjedt lakos barátai; de a huszonötéves vármegyei szolgálat alkalmából mi is szívből kívánjuk, hogy a most kezdődő, második huszonöt esztendőt is

jelenlegi jókedélyével, munkabírásával, egészségével érhesse meg,

A város egy évi légszeszlogyasztása.

A légszeszgyári igazgató betesztette a tanácshoz a kimutatást arról, hogy mennyi légszeszt fogyasztott el a város a mult évben. A kimutatás szerint a mult évben összesen 259.800 kbm. légszeszt fogyasztott el, melynek értéke köbméterenként 13 fillérrel számítva 33,774 koronára rug. A légszeszgyár erre előlegül kapott a várostól 24,000 koronát, a még fennmaradó 9774 korona kiutalását pedig most kéri az igazgató. A tanácsülélen, melyet ma tartottak Kovács József elnöklésével, átvizsgálták a kimutatást, és az a meglepő eredmény tünt fel, hogy míg a város házában 1940. 25m³ gáz fogyott el, addig a Simonffy-utcai két bérházban 2643,29 m³ légszeszt fogyasztott el a városi fentartott helyiségekben. De nemcsak itt történt nagyobb fogyasztás az előirányzatnál, hanem a színházban, rendőrségnél, az utcai világításoknál is. A tanács az igazgató által kért fogyasztási járulékot ugyan kifizeti, de felhívta az igazgatót, 15 nap lefolyása alatt jelentse be, mi okozta az előirányzatot túllépő fogyasztástésarra is felhívták az igazgatót, külön-külön indokolja, mi volt az oka, a két bérháznál előfordult nagyobb mérvű fogyasztásnak?

Ki hajtsa be a büntetéspénzeket?

Ezideig a büntetéspénzeket a rendőség bünygyi osztalya hajtotta be, azonban a mult évben felmerült egy esetből kifolyólag Boczkó Samuel rendőrfőkapitány az itt eszközölt behajtást megszüntette és a büntetéspénzek behajtásával a kerületi kapitányságot bizta meg. A bünygyi osztály főnöke Végh Gyula ezt a rendeletet nem kapván, azzal a kéréssel fordult a tanácshoz, hogy célszerűségi okokból és a pénzek pontos behajtása céljából mondja ki a tanács, miszerint a büntetéspénzeket továbbra is a bünygyi osztály hajtsa be. Végh Gyula beadványa ma került a tanács elé és a tanács, a jelenlevő Boczkó főkapitány véleménye és hozzájárulásával, megengedte, hogy a büntetéspénzeket továbbra is a bünygyi osztály hajtsa be; de kimondotta egyidejűleg azt is, hogy a behajtott pénzért a bünygyi osztály vezetője, Végh Gyula vagyoniag felelős.

Hatezer korona az árváknak.

A debreczeni ev. ref. egyház minden évben nagyobb összeget áldoz az árvák felsegítésére. A mult évben 11571 koronát

Mihalovits J. gyógyosztára a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja az ártalmatlan növényi anyagokból készült s kipróbált jó hatású Dr. Borsos-féle HAJSZESZÉT, mely megóvja a fejbőrt az elbetegeést s ezért mint óvszer is melegen ajánlható. Nem rontja a haját, sőt annak növést elősegíti s a haját dussá, sűrűbbé teszi. Borsos-féle Hajkenőcs, melyből kis tegely 1 kor. nagy tegely 2 kor.

szentelt e czélra; de ezenkívül ruhával és könyvekkel is nemes készséggel segítette az árvákat. Ez évben a félelvi pénzsegély kiosztását ma kezdette meg Kató László arvaszéki gondnok. Négy száz gyermek kap segélyt és az egyház ennek a 400 gyermeknek az első felévre 600 korona segélyt utalt ki. Ezenkívül ruhával is ellátják az árvákat.

Nem megy Bécsbe papnak!

A szegedi zsidóság kiváló, tudós főrabiját, dr. Löw Imánuel főrabbit nagy megtiszteltetés érte. — Az egyik legnagyobb, legdusabb javadalmazású zsidó lelképásztori állásra hívta meg a lelkészi, mint tudományos működésénél fogva nagynevű főrabbit a bécsi lipót városi zsidó hitközség Dr. Löw főrabbi szépen köszönte a megtisztelő hívást és felkeresést, mely anyagilag is dusan javította volna helyzetét, úgy határozott, nem megy Bécsbe papnak. Szegeden marad, a szegedi tiszamenti nagy magyar városban fejezi be életét, hol atyjának, a szabadságharcban is nemes, hazafias szerepet vitt tudós Löw Lipót főrabbinak domborul a sírja. Löw Imánuel ezen eljárásával is újabb bizonyítást tett arról, hogy méltó fia nagynevű atyjának; de ő egyébként is egyik legérdekesebb polgára Szegednek. Állandóan zsinoros magyar ruhát visel, mint város képviselői tag, mint a különféle jótékony egyesületeknek a tagja, mint a Dugonics-irodalmi társaság egyik buzgó tagja, tevékeny szerepet visz Szeged életében. Gyönyörű, hazafias magyar prédikációit más felekezetiük is szívesen, örömmel hallgatják a szegedi főrabbinak, ki már egész könyvtárra való theologiai és tudományos művet adott ki magyar, német és héber nyelveken.

Férfiruhaszabászati tanfolyam Debreczenben.

A kamara előterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy Debreczenben férfi ruha szabászati tanfolyamot létesítsen. A miniszter értesítést küldött, mely szerint hajlandó a kérésnek eleget tenni és a tanfolyamot, melyen 20—25 jelentkező vehet részt, még augusztus hóban megnyitják.

Jánosi Zoltán beköszöntő beszéde.

A kiváló tehetségű debreczeni lelkésznek, Jánosi Zoltánnak a „beköszöntő beszéde” most nyomtatásban is megjelent. A régi debreczeni könyvkiadó cég, a Csáthy Ferencz cég adta ki csinos füzetben „Politika és Vallás” cím alatt. Egyes füzet ára 40 fillér. A nagyérdékű füzetet közelebb számunkban ösmertetjük, de addig is a legmelegebben ajánljuk hittestvéreink figyelmébe. Érdemes arra, hogy egyházunknak minden tagja megszerezze.

A kórházi személyzet fizetésemelése.

A kórház költségvetésének tárgyalásánál a közgyűlés a kórházi bizottság előterjesztésére elhatározta azt is, hogy a kórházi személyzet fizetését is emeli, amennyiben a kórházi személyzet fizetése nem a várost terheli, hanem a kórház bevételeiből fedeztetik és ez évről-évre emelkedik. A közgyűlésnek ezt a határozatát megerősítés illetőleg jóváhagyás végett felterjesztették a belügyminiszterhez. A belügyminiszter válasza ma érkezett le. A miniszter jóváhagyja a költségvetést

és megengedi azt is, hogy a kórházi személyzet fizetése felemeltesse. A tervezet szerint már 1903. január 1-től a felemelt fizetések így oszlanak meg: Igazgató főorvos fizetése 3000; a sebészeti, a bujakórosztály igazgató orvosának 2000, a szemorvosé 1400; három segédorvosé egyenként 900 korona; a gondnoké 2200; az ellenőre 2000; az irnoké 1500; a díjnoké 1060; a gépészé 1600; az irodaszolgáé 700; a kertészé 500; a kapusé 600; a mosócselédé 288; a gépfűtőé 800 korona lesz. A miniszteri leiratot ma terjesztette a tanács elé. Körner Adolf tanácsnok és a tanács azt tudomásul véve, kiadja azt a kórházi bizottságnak.

Személyi hír.

Dr. Bakonyi Sándor, a II-ik választókerületünk szeretett országgyűlési képviselője, országgyűlési Kossuth pártunknak ezen kiemelkedő, fáradhatatlan jeles tagja a ma déli vonattal Budapestre utazott. A parlamentben most nagy feladatok várnak hazafias pártunkra, melynek tevékenységéből szeretett képviselőnk is szokott buzgóságával, lelkiösmeretességével veszi ki a részét. Szép sikert kívánunk önzetlen munkálkodására.

Biró Lajos felolvasása.

A debreczeni öskollégium falai közül nem egy lángész került már ki. Irodalmunk és közéletünk nagyjainak hosszú sora indult ki ebből az öreg hatalmas épületből nemzetközön pályájára. Új névvel szaporodott most az oly diszes sor, s bizony, az új név sem méltatlan elődeihez. Biró Lajos ez az új név, a ki hosszú évek fáradtságos kutatásai és viszontagságai után nem rég tért vissza az oceánvilág szigetes tengeréről hazájába, hogy kutatásainak eredményét, melylyel az egész világ figyelmét magára vonta, s mely a magyar tudománynak büszkesége lesz, tudományos alakba öntse. — Kutatásai eddig is sok érdekes tárggyal gazdagították a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályát, most pedig a közönség előtt számol be a hosszú évek fáradtságos, emberevő vad népe közt szerzett tapasztalatairól. A Csokonai kör rég bírja ígéretét, hogy felolvasás tartására városunkba is el látogat, most pedig már a napot is meghatározta, melyen ezen ígéretét beváltani fogja. Másfelőli lekötöttségéi miatt csak febr. 21-én jöhet közénk, mikor is a Bika szálló és vendégfogadó hatalmas dísztermében tartja meg nagy érdekesítő tudományos felolvasását, a mely iránt általános az érdeklődés mindenfelől, de különösen a kollégiumi ifjuság részéről, mint a kiktől különösen meg is érdemli Biró Lajos a lelkes fogadtatást. A Csokonai kört pedig dicséret illeti, hogy hivatásához méltóan, alkalmat nyújt Debreczen közönségének, hogy az egykor a város falai között élt és tanult nagy tudós érdekes és tanulságos felolvasását gyönyörködve élvezhesse.

Osmagyar lelet.

Szegedről írják: Az alsótanyai domaszéki kapitányság szűztisztá kvarchomokja, melyben már egyszer nagy avar-leletre bukkantak, most megint hallatt azokról a sok százados rejtelmekről, melyeket magában tartogat. A napokban szőlőfordítás közben

akadtak a napszámosok becses régiségekre. Reizner János a városi múzeum igazgatója rögtön ki is ment a helyszínére, ahol egy magában álló hatvan méter hosszú, husz méter széles földpup közepe táján vetette fel az ásó a régiségeket, napvilágra hozván egy, a talált tárgyakból következtetve, legalább 830-900 esztendő magyar pogánykori sír tartalmát, aránylag elég ép állapotban. Az alig 70 centiméter vastag fölszíni réteg alatt feküdt egy egész csontváz, melynek részei annyi idő óta természetesen erősen kilugozódtak már, mindazáltal teljesen épek s a medenczecsontokból és a koponyavarratokból következtetve ferfitest maradványai. Mellette két sima ezüstkarperczet és egy felfűzni való ezüstgombot találtak, ami már rovátkákkal van díszítve, tehát csak a pogányság végső idejéből lehet. Fegyvert, kardot, kest vagy egyéb eszközt nem találtak; a testtől jobbra azonban egy ló maradványai heverték: feje, lábai és patái. És épp a fej körül találtak a lelet legérdekesebb részeit, egy marok, meglehetősen silány ezüsből készült kantárpitykét, melyeknek belső felén még ép bőrmaradványok láthatók. Ez apró lószerszám-diszitmények stilizált tulipánkelyheket ábrázolnak, kinyújtott ezüstlapokból kifarabolva és kiverve. Néhány vasból készült, rozsdavett lószerszám is került még a homokba: ege zablakarika, egy kengyel egy terhelőnek a csatja és egy csiholó van. Reizner mind e dolgokat, érdekes bizonyosságait a pogány lovas magyar alföldi életének, a múzeumba szállíttatta.

Változás a Máv. igazgatóságában.

Schober Albert miniszteri tanácsos, a magyar államvasutak helyettes elnök-igazgatója május vagy június hónapban nyugalomba megy. Vele távozik Szájbely főfelügyelő, az államvasutak kereskedelmi főosztályának vezetője is. Schober helyére Hendl Lajos főfelügyelő, a kereskedelmi miniszterium tarifa osztályának vezetője van kiszemelve.

Egy halott aki él.

Szerencsétlenséggel kezdődött es vigán végződött a következő esemény. Újév körül esett meg a szerencsétlenség Miláno közelében. Egy embert agyonvágott egy vonat. A szerencsétlenül járt emberben ráismertek egy Forti nevű színházi ügynökre, akinek családja Piaczensában lakik. A család hirt kapott a szerencsétlenségről, elutazott. — Milánóba s ott a család összes tagjai ráismertek a család fejére a fentartójára. — El is temették, el is siratták. Mikor már Forti ott feküdt a családi sírboltban Piaczensába odaérkezett egy operaénekes s meglátogatta a Forti családot, a melylyel régóta ismeretségben van. Látván a gyászt, részvétellel kérdezte, hogy kit gyászolnak? — Elmondták neki a szerencsétlenséget, a mire az énekes ugyancsak nagy szemeket meresztett.

— Tegyük le a gyászt, mondotta, mert én két nap előtt beszéltem Fortival, a ki most Milánóban időzik és biztosítom önöket, hogy semmi baja sincs.

A család nem akart hinni a dologban. De másnap maga az ügynök is hazaérkezett egészségesen ugyancsak elbámult, hogy a családja őt gyászolja. Kiderült, hogy a szerencsétlenül járt ember feltűnően hasonlított Fortihoz, annyira, hogy magát a családot is tévedésbe ejtette a hasonlatosság. Fortit annyira mulattatta a dolog, hogy most külön albumba gyűjti a gyászjelentéseit, a melyeket egyesületek és színházak adtak ki, a hivatalos aktákat, a melyek halálát megállapították, a részvételleveket és táviratokat és a sírjára tett koszorúkból egy-egy levelet és virágot.

Innét-onnét.

(A szegedi paprikáról.)

Érdekes nagy üzleti összeköttetés kapcsolódott a közelebbi időben Debreczen és Szeged között.

Miként a debreczeni kolbásznak, úgy a szegedi paprikának nincs a világon párja. Debreczeni kolbászt már eddig is állandóan, sokat szállítottak a szép Szegedre, hanem a világhíres és izes szegedi paprikának az igazi forrása voltaképpen csak most nyílt meg a debreczeniek előtt.

Az üzletvezetőség több élelmes tisztviselője szövetkezett egy volt szegedi tisztviselőtársuk kezdeményezése folytán. És most már ládaszámra rendelik, nagylévezzel fogyasztják a legjutányosabban szerzett finom és izes szegedi paprikát a Pálffy testvérek paprika őrlő gyarából, mely, noha külföldre vasuti kocsikkal szállítja ezt a zamatos magyar fűszert, Debreczenben még kevésbé ösmert. Mert az én jó szegedi polgár Pálffy Daniel barátomék is azt tartják: „jó bornak nem kell czégér“, pedig ma már bizony nem szegényítő, de szükséges az ajánlat.

Kiváló szegedi polgár család ez a paprika gyáros Pálffy család. A szegedi életben mindenfajta kitűnő ember került közülök. A polgármesteri tisztet Pálffy Ferencz tölti be. Az egyik főrendőrtisztviselő is Pálffy, a dr. Pálffy Jóska. A szegedi alsótanyai birtokos és földmives nagy gazdák között is Pálffy az első ember, a nagyerejű Pálffy Tóni batyánk. Más Pálffy meg, a Pálffy testvérek czég alapítója, — az én kedves, szeretett öreg Pálffy batyám meg hatalmas, virágzó szőlőtelepet, csodának beillő nagy téglapinczét alapított a szatymazi szőlőkéktől ékes, nyári rigófütytől hangos homokbuczkák között, még pedig munkas életének az alkonyatra hajlasakor, mikor is mintaszerű, jelesen berendezett vasgyárat, paprika őrlő és gyártó gyárat fának, az erős Pálffy Danielnak adta át, a ki virágzásban tartja mind a két vállalatot és különösebben most a debreczeni üzletvezetőség számos tisztviselőjének is nagyobb mennyiségű igazi pompás szegedi rózsapaprikát szállított.

Mint volt szegedi lakos, mint Szegednek és a szegedieknek változatlanul hű szerető barátok, nagy örömmel hallottam ezt a hirt és igazán jó lélekkel ajánlom minden olvasóinknak, a ki csak barátja a paprikának — és vajon melyik magyar nem barátja? — a Pálffy Danielnak szegedi paprikagyárat. Árjegyzékkel készségesen szolgál. Paprikát pedig olyan zamatosat, rózsast küld, hogy olyant még nem igen kóstoltak az ezen táji magyarok.

A kiváló és törzsökös szegedi magyar családnak ezt a derék vállalkozását és pompás ízű gyártmányát ismételtén, jólélekkel ajánlom a jóindulatba. A ki egyszer megkóstolta, sohasem vásárol más paprikát, mint a híres szegedi rózsás fajtát. A betegnek is orvosság ez.

nemes Portörő Kelemen.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Csütörtök, jan. 15. Képzelt beteg.
Péntek, jan. 16. A doktor ur.

Szombat jan. 17. A tévedt nő. (Traviata.) Réthy Laura felléptével.

Vasárnap, jan. 18. délután: A föld. Este: Mária bátyja. Réthy Laura felléptével.

A Gésák.

Sok izben látta a debreczeni közönség a bájos zenéjű Gésákat, de olyan fogymelzetlen előadásban, mint tegnap, egyszer sem. Nem tartottak talán próbát, vagy más ok lehetett. Rendszertelenül ment az egész előadás. Soha annyi hamis éneket nem hallottunk. A tengerésztestek, a teásleányok mintha nem is hallották volna a zenekart, a hányan voltak, annyiféleképen énekeltek. Hasonkép cselekedett a kar is és bizony az ilyen előadások nem válnak előnyére a társulatnak, de az igazgató zsebének sem. Tegnap is üres ház volt, talán előre sejtette a közönség, hogy rossz Gésa előadás lesz. Az egyes szereplők nyújtottak némi élvezetet. Különösen Felhő Rózsi, ki ezuttal is, mint mindenkor életet vitt a színpadra. Az ujrázásoknak hossza vége nem volt. Áldor Juliskát szép virágállvánnyal lepték meg. Krémer néha tulzásba ragadtatta magát, de nagy általánosságban jó volt. Azonban a többi szereplőkről ezuttal hallgattunk. Gondosabb, összetanultabb előadást vár a közönség.

Omikron.

Három vendégjáték.

A jeles tehetségű ének művész R. Réthy Laura, a debreczeni közönség egykori kedves művésznője, ujabban három estére terjedő vendégszereplesben mutatkozik és ragyogtatja csiszolt művészetének kiváló tulajdonságait. Szombaton a Traviata nagy dalműben Vio ettát éneklő a vendég, vasárnap Bokor József Mária bátyja című népszínművében Zsuzsikát játsza, hétfőn pedig a Szép Helénában lép fel. Mind a három előadásra jegyek előre válthatók mátol kezdve a nappali pénztárnál. Az ösmert tehetségű kedvelt művész fölléptei iránt érthető az érdeklődés.

IRODALOM.

Legújabb beküldött könyvek.

(Kaphatók László Albert és társa debreczeni könyvkereskedésében.)

A Budapestben föltűnt költőnőtől, Erdős Renée-től diszes kiállítású költemény kötet jelent meg. A könyv hozza a bájos költőnő képét is. A népszerű Pallas társaság adta ki az érdekes költemény kötetet, melynek ára 6 korona. Címe: „Versek“. Amateurök részére ötven számozott példány készült hollandi papiroson. Az amateur-példányok ára 20 korona. — A kötetet ösmertetni fogjuk.

Ugyancsak a Pallas társaság kiadásában jelent meg a Barang által a tanuló ifjúság számára írt történelmi könyv, a magyar szabadságharcz története. A czimképet Vaszary János festő művész rajzolta. A diszes kötet ára 4 korona. — Ösmertetni fogjuk.

A fővárosi könyvpiacznak legújabb ujdonsága kedves ösmertésünk és irónk, a Vértessy Gyula tollából jelent meg. A Szent István társulat „Családi Regénytárában“ és kiadásában jelent meg ez a diszes vászonkötésű kötet, melyben „Falusi történetek“ czime alatt gyűjtött össze, írt össze magyar szépirodalmunk ezen népszerű, jelestehetségű,

költői nyelvű kiváló írója, Vértessy Gyula az általa pompásan ösmert, festett magyar társadalomnak és vidéknek eredeti alakjai világából lekötő képeket. A kötet ára 1 kor. Ösmertetni fogjuk.

(P—s.)

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Mórócz Pál.

Már éppen távozni akartam az istállóból, mikor is az ajtó mögötti homályban, a falra akasztva, fehér tarisznya tűnt a szemembe. Megálltam. Utána nyultam. Vállra vetős vászon tarisznyácska volt. Reszkető kézzel emeltem le.

Buche csodálkozva tekintett rám... A szütyő nehéz volt... Kibontottam. Két nagy répa, fél száraz kenyér, sövénynyíró olló és az aljában néhány darab hagyma, továbbá papír darabkaba göngyölt darabosó volt.

Ezt látván, örvendezve kiáltottunk fel. És a többi közelgő czimboráktól félvén, az árpa vetésbe osantunk s ottan tolvaj módjára rejtőzködtünk el. Erőnk ujra éledt. Kis patak partjára bujkáltunk le, hol is a part oldalra ültünk. Buche szólt először:

— Hallod, én csak egy részt kérek.

— Szó sincs róla... Felezünk. Te is megfeleztél velem a tábori kulacsban talált pálinkát. Tehat felezünk.

Buchenak jól esett ez a barátságom. A kenyeret kardommal vágtam ketté, buzditva Buchet.

— No, most Jancsi válassz! Itt a te répad... Itt a hagyma fele. A ső közös.

Még a vízbe sem áztattuk a száraz kenyeret. Azon keményen ropogtattuk meg. Megettük a répát is, a hagymát is, a sőt is benyaltuk. Még többet is faltunk volna, ha lett volna, mit... Azután neki hasaltunk a pataknak és tenyerünkől úgy hörböltük a vizet.

— Most pedig ballagjunk tovább, szólt Buche.

Daczára, hogy rettenetes kivoltunk állva, mégis tovább botorkáltunk balfelé, miközben hátrább, jobb felé, Charleroinál a lárma, a lövöldözés fokozódott és az egész ut mentén már egymással viaskodtak az embereink. Időről-időre hátrább tekintgetve neztük e jeleneteket, most már Buche is igaza adott nekem,

— Jözsi, bizony böles voltál, hogy engem elhúztál onnét... Nélküled már talán én is ott feküdnék az utszélen, valamelyik francia testvéremtől agyonütve... De hát mikor olyan farkas éhes voltam. Hanem most hová, merre meneküljünk?

— Csak utánam! szólék én.

Ismét nagy szép falut értünk. De ez is ki volt fosztva, magára volt hagyva, odább parasztokkal találkoztunk, kik igen gyanakodva állottak ki előlünk az utfélre. Valami rettenetes klnézésünk lehetett. Különösen Buche volt az ijesztő a bekötött fejével, a nyolcz nap óta nem borotvált szakállával, mely tüskés volt mint a vadkan sörtéje.

(Folyt. köv.)

csak akkor valódi, ha egyenesen tölem szerzettetik befekete, fehér és színes 60 krtól 11 frt 35 krig mét.-két, sima, csikos, koczkás és mintázott Damastok stb.

Henneberg-Selyem

méterenként, portó és vámmentesen házhoz szállítva. Minták forduló postával. Sveiczba 2-ös levélbélyeg.

Selyem Damast	85 kr.-tól 11 frt 80 kr.-ig.	Báli selyem	60 krtól 11 frt 25 kr.-ig
Selyem Bastruhák öltözékeként	9 frt 90 któl 43 frt 25 k.ig	Menyasszonyi selyem	60 krtól 11 frt 35 .
Foulard selyem mintázott	60 krtól 3 frt 70 kr.-ig.	Blouse selyem	60 ., 11 . 35 .

Selyemgyár Henneberg, Zürich.

Boros Testvéreknel

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező legolcsóbb árakban. Maradékok féláron.

Olecsó forrás Narancs, citrom, déligyümölcs, kávé és friss teában Kohn Henriknel Debreczen, Gróf Dégenfeldtér 7-ik szám.

Egy berendezett

Gőzmalom

Monostor Pályiban, a vasut tözsomszedságában
12 évre bérbe kiadó.

Értekezhetni lehet **Piacz-utca 47**
Geiger Simonnál.

755—1902 v. k. sz.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 3371/2—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Carl Urbantke részére Kupfer József debreczeni lakostól 189 kor. 07 fillér tőke, ennek 1901 május 29-től számítandó 5% kamatai s eddig összesen 18 k. 32 fillér perköltség erejéig 1902 decz. hó 16-án bíróilag felülfoglalt és 902 koronára becsült butorokból álló ingóságok **1903. é. jan. 21-én d. u. 2 órakor** kezdetét veendő és Bethlen-u. 1 sz. alatt alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali pénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1903. jan. hó 3-án.

Oláh Géza bir. kiküldött.

A legfinomabb asztali likőröket,

u. m. Chartreuse-t, Benedictine-t, Curacao-t, Vanille-t stb., legjobban és legutányosabban mindenki maga készíthet

Schrader Gyula likőr-töltéseivel.

Schrader Gyula, Feuerbach-Stuttgartban. Egy töltes elegendő 2½ liter mennyiségű likőr készítésére. Az egyes töltes ára a kívánt likőr nemo szerint 80 fill., 1 kor. 20 fill. A prospektust bermentesen megküldi Maager W. Wien, III/3. am Heumarkt 8. főraktár Ausztria-Magyarország részére.

1683—1902 v. k. sz.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 3220/1—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint O. Landeis, bécsi czég részére Székely Benő és Társa, debreczeni czégtől 226 kor. tőke, ennek 1902. évi szeptember hó 30 ik napjától számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 73 kor. 60 fill. perköltség erejéig 1902. évi november hó 3-án bíróilag felülfoglalt és 1450 koronára becsült cipő, csizma, ruha és egyéb árukból álló ingóságok **1903. évi január hó 16-án d. e. 1/2 10 órakor** kezdetét veendő és alperes czég üzletében Piacz utcán 62 sz. háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1902 évi decz. hó 29.

Török Péter bírói kiküldött.

Arany érem!

Arany érem!

Kárpáti mellszörp

köhögés ellen

mell és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell és torok bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számarköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. Egy nagy üveg ára 160 fill., egy kis üveg 1 kor.

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található gyógyfűvek és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz 50 fill.

Kárpáti melltea.

Egy nagy csomag 80 fill. egy kis csomag 40 fill. Szintén kitűnő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán Debreczenben T. th Béla [Tisza palota.] Dr. Rothschnek V. Emil, és Mihalovits István gyógytárában.

14883 sz.—1902 tkv.

Arverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. törvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a debreczeni első takarékpénztár és társának Orga Antal és neje ellen folytatott végrehajtási ügyében 1902 november hó 26. napján bírói árverésen eladott a debreczeni 1273 számú telekjegyzőkönyvben A + 1318 hrsza. felvett ingatlanra a végrehajtási árverést elrendelte, annak foganatosítására határidőül **1903 évi február hó 12 ik napjának d. u. 3 óráját** a tkvi bíróság hazának árverési termébe kitézi. Kikiáltási ár a már kötelezőleg megajánlott 1650 korona.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% készpénzben, vagy óvadék képes érték papirokban letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnal és Debreczen sz. kir. város Rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság. Debreczen, 1902. évi Deczember 14-én.

Hegedűs,
kir. tszéki bíró.

A szellemi és testi munkához való kedvetlenség, úgy az izgatott és lehangolt kedély állapot okozója leggyakrabban az anyagcsere hiányossága, a melynek legegészségesebb, mert természetes szabályozója az

IGMÁNDI keserűvíz

mint hathatós **gyomortisztító** és **hashajtó**. Páratlan természeti előnyei, hogy könnyen bevehető, mert mint ilyen, a

legjobb ízű, gyorsan ható és fél pohárral elegendő.

Kapható mindenütt, úgy a forrás tulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél KOMÁROMBAN. Üvege 60 fillér.

Minőségileg kéretek össze nem tévesztetni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésénél határozottan **Schmidthauer-féle** Igmándi víz kérendő.

Raktarak **B u d a p e s t e n** **Édeskuty L. és Lux M. cégek**nél.

Export Amerika és Angolországba.

Egyedül valódi angol

Gyógyszerész A. THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajoknál is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyítja a gyomor szélgyörcsöt s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomaktól s kigyógyít a Hämorrhoidákól, szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffögést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és belbajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, rüh és kiütések-nél megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a **mellékelt zöld mezejű apáca-védjegyre!** Hamisítá októl legjobban óvakodunk, ha **egyenesen** gyáramból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetk. Szétküldés előrefizetés vagy az összeg utánvétele mellett.

Gyógyszer A. Thierry balzsam és Centifolia kenőcs.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke
von
A. Thierry in Pragrad
aus Böhmen-Saarbrun.

Eme két gyógyhatásában utólérhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobb nem árt a sz-rnek fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van, s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalau utazásokhoz nyulni, melyért csak haszontalan elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készenlétben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szorból. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem, ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cím:

Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pragrad bei Rohitsch Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Afarsangi idényre

megerkeztek a szebbnél-szebb gaze, tülle és csipke

bálikelmék.

Sima és Brocat selymek.
 Francia batisztok,
 Csipkediszek és himzések.
 Ajour és himzett Batisztok,
 Báli virágok.
 Legyezők,
 Selyem és Phantasie sálók.

Bosznay J. és Társa

divatáruháza

DEBRECZEN, Kossuth-utca 5.

288—1902. sz.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1387/12—1902. sz. végzése folytán közhírre tetetik, miszerint Kühne E. bpesti gépgyáros cég részére Kovássy Ferencz esesi lakostól 199 k. 94 fl. tőke, ennek 1901. febr. 25-től számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 106 k. 19 fl. perkötség erejéig 1901 december hó 4 én biróilag lefoglalt és 1250 kor. becsült 4 ökör és egy boglya szénából álló ingóságok **1903 jan. 16-án d. u. 2 órakor** kezdetét veendő és az Ebesen alperes tanyáján megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett szükség esetén becsárnyatul is elfognak adadni.

Debreczen, 1902. decz. 20.

Oláh Géza bir. kiküldött.

Pályázati hirdetés.

Az érmihályfalvai kaszinó

étterme

mely italmérésre is jogosít — kiadó oly óvadékképes egyénnek, ki a vendéglői iparban jártas. Pályázatok **1903 február 1-ig** alulírott elnökhöz adandók be, hol a feltételek is bármikor megtudhatók.

Érmihályfalva 1903. jan. 1.

Lovass Sándor
 elnök.

ad 5518 k.
 1902

Pályázati hirdetés.

A lemondás folytán megüresedett mikepércsi, felső és alsó-józsai

körorvosi állásra

pályázatot hirdetek.

Évi fizetés Mikepércs község részéről 500 kor., Felső és Alsójózsa községek részéről 200—200 korona, mely a községek által havi előleges részletekben fizetendő. — A körorvos lakhelyéül Debreczen város van a törvényhatóság által kijelölve.

A körorvos tartozik minden héten egyelőre meghatározott napon Felső és Alsójózsa községekbe és egymás napon Mikepércs községbe saját költségén kiutazni s a napnak legalább délelőtti óráit ott tölteni, mely idő alatt az 1876. é. XIV. tc. 145. §-ában, valamint a kormány és hatósági rendeletekben meghatározott hivatalos teendőit pontosan teljesíteni, járvány fellépte esetén pedig a hivatalos hetenkénti látogatásait a szükséghez képest ismételni is köteles.

A fizetőképes betegektől, illetve hozzátartozóiktól, a körorvos Debreczenben a saját lakásán, vagy az illető község házában teljesített egyszeri rendeletért 40 fillért, a beteg lakásán tett egyszeri látogatásért és rendelésért pedig 1 kor. díjat szedhet. Ha azonban a körorvos az előre megállapított hivatalos napon kívül hivatik beteghez, ily esetekben az utazási költségét is beleszámítva — nappal 10 kor. díjat, éjjel pedig fuvardíjat és 6 kor. látogatási díjat számíthat fel. A körorvos köteles mikepércs község kézigyógytárát kezelni.

Felhivatlak mindazok, kik ez állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1876. é. XIV. tc. 143 §-a és az 1883 évi I. tcz. 9. §-a értelmében felszerelt kérvényüket f. é. január 26-ig hozzám annál is inkább adják be, mert az elkezett érkezett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

A választást folyó hó 27-én d. e. 10 órakor Debreczenben, a vármegye székházának gyűléstermében fogom megtartani.

Debreczen, 1903. jan. 13-án.

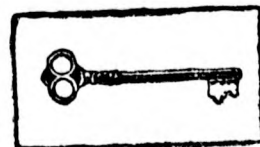
Orosz Sándor
 főszolgabíró.

Schicht-szappan

szarvas vagy kulcs

jegygyel

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb
 szappan.

Mindenütt kapható!

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,

kir. szab. ekegyára.

kir. szab. vetőgépgyára.

Bizományi gépraktára :

Debreczen,

Piacz-utca 26. szám.

A nagytőzsde mellett.

Ajánlja :

Elpusztíthatlan páncélszabvány, tégelyaczel fejű EKÉIT, hirneves

UNICUM-DRILL sorvető gépeit, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

Kedvező fizetési feltételek!

Előzékeny kiszolgálás!

Képviselő: **RAHMER SÁNDOR.**

(6.-1)

